

Marlena Jureczka¹

Pod merytoryczną opieką mgr Darii Hofman

MAPY ZAGROZEŃ JAKO NOWA FORMA DZIAŁANIA NA RZECZ WSPOMAGANIA BEZPIECZEŃSTWA SPOŁECZNEGO

Streszczenie: Artykuł ma na celu przedstawienie i przybliżenie nowych działań Policji związanych z ochroną bezpieczeństwa społecznego. Bezpieczeństwo jest czynnikiem, który sprawia, że społeczeństwo sprawnie działa i funkcjonuje według przyjętych norm. Policja jako główny organ paramilitarnej grupy dyspozycyjnej ma za zadanie przeciwdziałać działaniom o charakterze zagrażającym normom społecznym. Dzięki konsultacjom z lokalnymi społecznościami w całej Polsce, policjanci mogą zdiagnozować i poznać zagrożenia występujące w danych obszarach kraju. Dzięki takim działaniom powstają mapy zagrożeń z informacją o skali, promieniu i liczebności zagrożeń. Mapy mają przede wszystkim odzwierciedlać rzeczywisty obraz, który cały czas będzie aktualizowany. Pomimo pewnych trudności pojawiających się przy tworzeniu projektu, takich jak subiektywność zgłaszanych zagrożeń czy zbyt duża ruchliwość w przestrzeni społecznej zagrożeń, mapy będą tworzone z myślą o zapewnieniu bezpieczeństwa ludzi.

Słowa kluczowe: grupy dyspozycyjne, Policja, bezpieczeństwo społeczne, Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa w Polsce

WSTĘP

Poczucie bezpieczeństwa było od zawsze jedną z najważniejszych potrzeb człowieka. Równoległe z rozwojem cywilizacyjnym pojawiały się nowe zagrożenia bezpieczeństwa społecznego na wszelkich jego poziomach. Jednym ze zjawisk zagrażających zachowaniu ładu społecznego było pojawienie się zachowań przestępczych. Współcześnie przestępczość, podobnie jak inne zagrożenia, rozwija się w dynamicznym tempie, głównie poprzez dostęp do nowych technologii, a co za tym idzie powstanie nowych i modyfikowanie tradycyjnych metod działania. Skuteczne przeciwdziałanie niebezpiecznym zachowaniom wykraczającymi poza przyjęty ład społeczny wymaga rozwijania poprzez służby powołane do obrony społeczeństwa nowych form działania. Jedną z grup dyspozycyjnych działających w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego, odpowiedzialną za zachowanie ładu społecznego jest Policja. Jednym z jej zadań jest zapewnienie społeczeństwu bezpieczeństwa. W artykule podejmowana jest próba analizy rozpoczętego programu pod nazwą Krajowe Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa w Polsce, które, w założeniu, mają być odzwierciedleniem rzeczywistego obrazu zjawisk niebezpiecznych w danych obszarach.

¹ Marlena Jureczka – studentka II roku studiów II stopnia Uniwersytetu Wrocławskiego na kierunku Socjologia.

1. BEZPIECZEŃSTWO JAKO POTRZEBA ŻYCIA SPOŁECZNEGO

O potrzebie bezpieczeństwa już w 1943 roku wspominał Abraham Maslow, który skonstruował hierarchię potrzeb, gdzie wśród potrzeb takich jak potrzeby fizjologiczne, afiliacji, szacunku, samorealizacji, potrzeba bezpieczeństwa znalazła się na drugim miejscu. Dlatego w każdym aspekcie życia codziennego, ludzie dążą do osiągnięcia tego poczucia, aby zniwelować dyskomfort związany z odczuwaniem zagrożenia. Umieszczenie bezpieczeństwa jako priorytetu ludzkich potrzeb, stanowi wskazówkę dla jednostek i instytucji odpowiedzialnych za utrzymanie ładu społecznego w granicach wyznaczonych norm prawnych, aby stale doskonalić system bezpieczeństwa państwa, tym bardziej, że pojęcie samego bezpieczeństwa jest często rozumiane na dwa sposoby. Pierwszy z nich to rozumienie bezpieczeństwa jako braku zagrożeń – często też ten pogląd jest nazywany negatywnym. Drugie rozumienie to pojmowanie bezpieczeństwa jako zdolność jednostki do czynnego myślenia, aktywności, kształtowania samego siebie i zdolności przetrwania – w tym ujęciu pogląd ten jest nazywany pozytywnym². Podejście pozytywne odnosi się szczególnie do grup dyspozycyjnych, których zadaniem jest m.in. zwalczanie przestępczości, tworzenie programów ochrony społeczności czy utrzymanie ładu.

Potrzeby społeczeństwa w zakresie poczucia bezpieczeństwa są naturalnymi potrzebami egzystencjalnymi, przekładającymi się na różne sfery życia codziennego. Poprzez rozmaite patologie, przestępstwa, korupcje czy częste wykroczenia, życie codzienne jest zakłócone – przebieg jego procesów społecznych jest zaburzony, powodując tym samym dysfunkcje w całych grupach społecznych. Mając świadomość, wiedzę i umiejętności ze sfery bezpieczeństwa narodowego, można wyróżnić niektóre potrzeby społeczne:

- potrzeba skrócenia czasu dojazdu służb dyspozycyjnych i ratunkowych do miejsc wypadków;
- potrzeba wdrażania restrykcyjnych przepisów, które umożliwiłaby zwiększenie karalności za wykroczenia i przestępstwa;
- potrzeba podejmowania działań zwalczających i przeciwdziałających patologiom różnego rodzaju (w tym: alkoholizm, narkomania, prostytutka, przestępczość itp.);
- potrzeba wzmocnienia działań gmin w zakresie zapewniania natychmiastowej pomocy społecznej (w tym: udzielanie pomocy w związku z klęskami żywiołowymi i innymi katastrofami oraz udzielanie pomocy przy wypadkach);
- potrzeba zapewnienia obrony i ochrony w przypadkach zaburzenia rytmu życia społecznego na skutek nieprzewidzianych problemów gospodarczych, finansowych i infrastruktury społecznej³.

Aby państwo mogło sprostać oczekiwaniom społecznym dotyczącym utrzymania bezpieczeństwa, podejmuje działania mające na celu zabezpieczenie je przed czynnikami destrukcyjnymi. Nieustanny rozwój cywilizacyjny, który wpływa na pojawianie się coraz to nowszych zagrożeń sprawia, że służby mundurowe muszą udoskonalać techniki przeciwdziałania zagrożeniom społecznym. Ingerencja państwa i wyspecjalizowanych formacji jest podstawą do zapewniania bezpieczeństwa całemu społeczeństwu – pozwala to tym samym, na tworzenie systemów bezpieczeństwa ingerujących w życie obywateli – w ich sprawy i ich prawa. Jednakże, taka ingerencja może mieć miejsce tylko wtedy, gdy państwo działa w imieniu ogółu, chroniąc dobro publiczne⁴. Jedną z instytucji za-

² B. Hołyst, *Policja na świecie*, Warszawa 2011, s. 141-142.

³ R. Jakubczak, A. Skrabacz, *Społeczeństwo w tworzeniu bezpieczeństwa narodowego Polski w XXI wieku*, Siedlce 2006, s. 48-50.

⁴ J. Wolanin, *Bezpieczeństwo i ryzyko a polityka*, [w:] S. Sulowski, M. Brzeziński (red.), *Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia*, Warszawa 2009, s. 45.

pewniającą bezpieczeństwo jest Policja, należąca do paramilitarnej grupy dyspozycyjnej, która w odróżnieniu od sił militarnych nie prowadzi walk zbrojnych, lecz jest przeznaczona do „wspomagania działań sił zbrojnych i zapewniania bezpieczeństwa wewnętrznego oraz ładu społecznego”⁵. Ta grupa dyspozycyjna cieszy się dużym zaufaniem społecznym (72% Polaków deklaruje zaufanie do tej instytucji), dlatego jej fundamentalnym zadaniem jest zapewnienie bezpieczeństwa⁶.

2. POLICJA W SYSTEMIE BEZPIECZEŃSTWA PARAMILITARNEGO

Ryzyko i zagrożenia są w obecnych czasach nieodzownym elementem życia społecznego. Policja, która, jak już wcześniej wspomniałam, zalicza się do grup dyspozycyjnych paramilitarnego systemu bezpieczeństwa, musi nieustannie zachowywać gotowość do wykonania zadań określonych przez struktury administracyjne państwa⁷. Policja jest niewątpliwie odpowiedzialna za utrzymanie ładu i porządku publicznego, a chroniąc bezpieczeństwo społeczne przed czynnikami mu zagrażającymi jest zobowiązana do pełnienia pewnych funkcji. Dlatego do głównych zadań policji w Polsce zalicza się:

- ochronę życia i zdrowia obywateli;
- ochronę mienia obywateli przed ich naruszeniami przez inne osoby lub niebezpieczne zjawiska;
- ochronę porządku publicznego i dbanie o jego bezpieczeństwo;
- wykrywanie przestępstw oraz prowadzenie działań mających na celu ściganie sprawców;
- zbieranie, przetwarzanie i przekazywanie informacji kryminalnych;
- prowadzenie zbiorów danych osobowych;
- współpracę z innymi policjami na świecie w celu usprawnienia pracy związanej z utrzymaniem bezpieczeństwa;
- organizowanie i inicjowanie działań prowadzących do ulepszenia form przeciwdziałania przestępstwom⁸.

Poprzez charakter wykonywanych zadań, policjanci są bliżej problemów, jakie dotyczą społeczeństwo. Policja (poza zadaniami wymienionymi w ustawie o Policji), realizuje jeszcze wiele innych zadań ukierunkowanych przede wszystkim na ochronę i utrzymanie bezpieczeństwa oraz ładu społecznego. Większość pełnionych działań ma charakter stały, jednak zmienność zagrożeń bezpieczeństwa oraz środowiska społecznego, implikuje to modyfikację obecnych i wdrażanie nowych działań. Nieustanny rozwój cywilizacyjny, zjawiska towarzyszące globalizacji, wpływają na powstanie przemian systemów społecznych. Należy podkreślić, że jednocześnie zmianom podlegają zagrożenia ładu społecznego, które przejawiają się w różnorodności działań przestępczych. Dlatego tak ważna jest gruntowna wiedza dotyczących funkcjonujących grup dyspozycyjnych, instytucji odpowiedzialnych za utrzymanie ładu społecznego, jak również wiedza o potrzebach i obawach obywateli⁹. Badania opinii społecznej są cennym źródłem informacji dotyczących przekonań i stanu wiedzy respondentów. Instytucje rządowe jak

⁵ J. Maciejewski, *Grupy dyspozycyjne. Analiza socjologiczna*, Wrocław 2014, s. 68.

⁶ $\frac{3}{4}$ Polaków ma zaufanie do Policji, <https://mswia.gov.pl/pl/aktualnosci/12834,Polakow-ma-zaufanie-do-Policji.html> [dostęp: 24.03.2016].

⁷ D. Hofman, J. Maciejewski, *Grupy dyspozycyjne wobec zagrożeń bezpieczeństwa w perspektywie socjologicznej*, [w:] P. Bogdalski, D. Bukowiecka (red.), *Grupy dyspozycyjne społeczeństwa w świetle potrzeb bezpieczeństwa państwa. Tom 1*, Szczytno 2014, s. 47.

⁸ Art. 1 ustawy o policji z dnia 6 kwietnia 1990 r.

⁹ M. Jureczka, *Wybrane działania Policji wobec zagrożeń bezpieczeństwa społecznego*, [w:] J. Maciejewski, A. Sokołowska, M. Stochmal (red.), *Grupy dyspozycyjne w systemie współpracy transgranicznej na rzecz bezpieczeństwa*, Wrocław 2015, s. 153.

i pozarządowe mogą sugerować się wynikami badań w celu ulepszenia planowanych działań dla poszczególnych społeczności lokalnych, czy na poziomie makro – dla całego społeczeństwa.

Jak wynika z badań przeprowadzonych przez ośrodek badawczy CBOS, na temat roli Policji i innych służb dotyczący zapewnieniu bezpieczeństwa i utrzymaniu porządku publicznego, respondenci wymieniają (spontanicznie, czyli to, co pierwsze kojarzy się z Policją) następujące funkcje na rzecz ochrony bezpieczeństwa publicznego:

- przeciwdziałanie zagrożeniom na osiedlach i ulicach miast i wsi;
- przeciwdziałanie zagrożeniom na drogach – wypadki, potrącenia, wykroczenia;
- zabezpieczanie koncertów i imprez i weryfikowanie uczestników;
- interwencje w przypadku różnych incydentów – także domowych;
- zwalczanie nielegalnego handlu;
- walka i przeciwdziałanie z handlarzami narkotyków;
- sprawne wykrywanie sprawców przestępstw;
- przeciwdziałanie przestępczości gospodarczej¹⁰.

Wskazania respondentów, będące jednocześnie społecznym oczekiwaniem co do działań policji, są podobne do obowiązków tej formacji zdefiniowanych w ustawie. Dlatego, w odpowiedzi na oczekiwania obywateli oraz potrzebę efektywniejszego przeciwdziałania zagrożeniom ładu społecznego, powstał projekt o nazwie *Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa w Polsce*.

3. MAPY ZAGROŻEŃ JAKO ELEMENT DZIAŁAŃ POLICJI PRZECIWKO PRZESTĘPCZOŚCI

Jedną z nowych form działań Policji zwalczających przestępczość i zjawiska o charakterze dewiacyjnym są mapy zagrożeń. Mapy zagrożeń są inicjatywą podjętą przez wszystkie komendy Policji w Polsce. W ramach prac nad tworzeniem i udoskonalaniem map, policjanci spotykają się na organizowanych przez jednostki samorządowe i inne organizacje pomocnicze konsultacjach społecznych, gdzie mogą przedstawić na czym polegają owe mapy i jak ważna przy ich tworzeniu jest współpraca z lokalną społecznością. Głównym założeniem powstających map jest ich rzetelność w odzwierciedleniu rzeczywistości, stanu faktycznego. Mają rejestrować zagrożenia już występujące i zgłoszone Policji. Przede wszystkim ważny jest tu wątek ogromnej roli aktywizacji społeczności lokalnych – to mieszkańcy miast, gmin i powiatów są cennym źródłem informacji o zagrożeniach występujących na terenie ich miejsca zamieszkania. To właśnie mieszkańcy, którzy mają styczność na co dzień z pewnymi zjawiskami występującymi obok nich, a zagrażającymi bezpieczeństwu, mogą współtworzyć obraz map zagrożeń społecznych, ponieważ nie wszystkie informacje są zgłaszane Policji. Wiele zjawisk jest klasyfikowane jako wykroczenie, a nie przestępstwo (jak na przykład dewastowanie klatek schodowych, głośne imprezy w budynkach). Takie informacje są często nieprzekazywane do służb mundurowych czy jednostek samorządowych, dlatego nieraz instytucje mogą mieć mylny obraz rzeczywistości – dlatego aktywizacja i zaangażowanie lokalnych społeczności ogrywa ważną rolę¹¹. Mapy mają również służyć przewidywaniu pewnych sytuacji czy zdarzeń niebezpiecznych. Na przykład, kiedy posiada się wiedzę o organizowanym pikniku gminnym, festiwalu czy koncercie, a mapy zawierają informację,

¹⁰ Komunikat CBOS, *Rola Policji i innych służb w zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego. Wizerunek funkcjonariuszy wybranych służb Policji*, Warszawa 2008, s. 30.

¹¹ Rządowy program ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”, *Tworzenie i funkcjonowanie grup osiedlowych oraz miejskich map bezpieczeństwa*, Warszawa 2010, s. 17-18.

gdzie znajdują się miejsca mniej bezpieczne, gdzie zbierają się potencjalni przestępcy, wtedy można uniknąć organizowania imprez w pobliżu takich miejsc. Można również w takiej sytuacji bardziej zabezpieczyć obszar, na którym planowane są wydarzenia lokalne. Są też cennym źródłem, które pomagają w ocenie i optymalizacji dotychczasowych wymiarów strukturalnych służb mundurowych – zwłaszcza Policji. Poprzez ilość i kategorię zgłaszanych i rejestrowanych zagrożeń, mapy sprawują funkcję weryfikacyjną danych zewnętrznych i wewnętrznych Policji, dotyczących poziomu poczucia bezpieczeństwa w społeczeństwie. Dzięki zebrany danym, będą również jednym z lepszych narzędzi wymiany informacji między służbami mających statutowy obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa obywatelskiego.

Mapy będą nie tylko graficznym opracowaniem stworzonym na podstawie ilości i natężenia zjawisk niebezpiecznych w danych regionach (gdzie przede wszystkim z samym słowem „mapy” kojarzy się obiekt graficzny). Będą również zawierały część opisową, na którą składać się będą: charakterystyka przestrzeni publicznej, wyniki badań opinii społecznej oraz wnioski z konsultacji społecznych przeprowadzanych przez Policję z udziałem społeczności lokalnych wsi, miast gmin czy powiatów. Wyczerpujących informacji powinni również udzielić dzielnicowi odnoszący się do pracy środowiskowej i bezpośredniego kontaktu z mieszkańcami, którzy dobrze znają teren, problemy, potrzeby i oczekiwania społeczne¹². Forma opisowa ma również zawierać informacje i dane statystyczne od służb odpowiedzialnych za utrzymanie ładu i porządku społecznego.

Jak podkreślają policjanci prowadzący debaty społeczne na temat tworzenia i realizowania projektu, jedną z najważniejszych ról odgrywa aktywizacja społeczna mieszkańców – to dzięki ich informacjom można stworzyć rzetelne narzędzie odzwierciedlające realne zagrożenia. Dlatego tak ważne jest, aby każdy członek społeczności lokalnej wiedział, czym są mapy, w jaki sposób powstają, co zawierają i jaki sposób są klasyfikowane wykroczenia i przestępstwa. W celu ułatwienia przyswojenia informacji mających przełożenie na tworzenie map, Policja zaproponowała pewne kryteria określające zagrożenia (znajdujące się na poziomie gminnym/powiatowym oraz na poziomie krajowym):

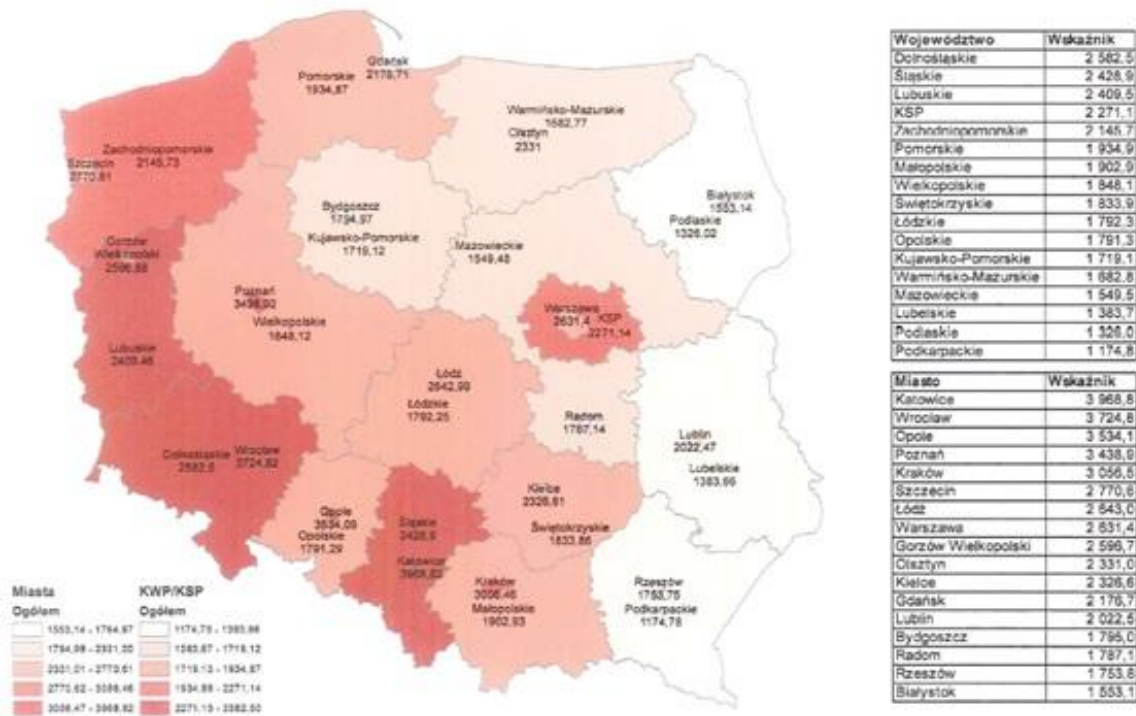
- zagrożenie przestępczością ogółem;
- zagrożenia przestępczością kryminalną ogółem;
- zagrożenia przestępczością kryminalną w 7 kategoriach podstawowych ogółem (są to: rozboje, bójki i pobicie, uszkodzenia ciała, kradzież, kradzież z włamaniem, kradzież pojazdu i uszkodzenie mienia);
- zagrożenia przestępczością gospodarczą;
- zagrożenia przestępczością narkotykową;
- zagrożenia wykroczeniami szczególnie uciążliwymi dla społeczności lokalnych;
- wykroczenia i przestępstwa drogowe;
- zagrożenia uzupełniane o stałe konsultacje i informacje od mieszkańców (jak dotąd najczęściej pojawiały się zagrożenia zgłaszane przez społeczności dotyczące kradzieży na ogródkach działkowych, problemu bezpańskich psów na ulicach czy nadmiernej prędkości kierowców).

Dzięki takiej klasyfikacji, można było utworzyć pierwowzór map zagrożeń, odzwierciedlający już (i tylko) zarejestrowane zagrożenia za okres od stycznia do listopada 2015 roku. Rysunek 1 przedstawia dotychczasowo powstałą mapę zagrożeń, która

---

¹² *Mapy bezpieczeństwa – koordynacja działań*, <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/122000,Mapy-bezpieczenstwa-koordynacja-dzialan.html> [dostęp: 24.03.2016].

prezentuje na poziomie krajowym – z podziałem na województwa – wskaźnik przestępczości ogółem.

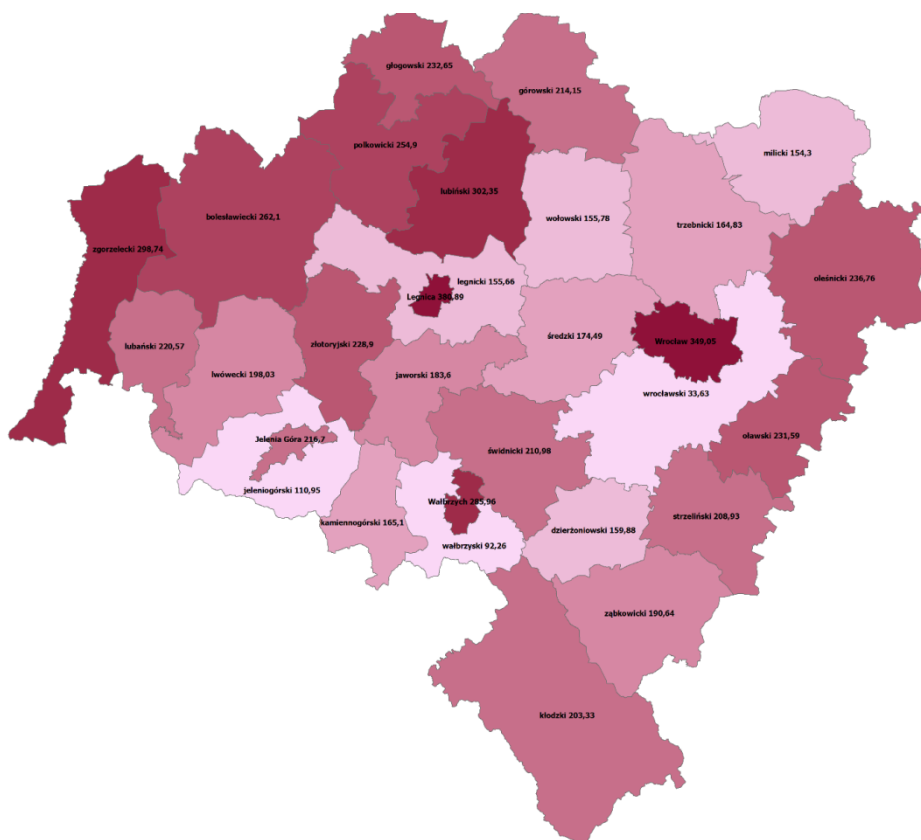
Rys. 1. Przestępczość ogółem – poziom krajowy

Źródło: Komenda Główna Policji, dane z okresu styczeń – listopad 2015 r.

W taki sposób mogą funkcjonować mapy zagrożeń. Na mapę kraju, z podziałem na województwa są dzielone zgłaszane lub już odnotowane zagrożenia, które przekładają się na wskaźnik procentowy, umożliwiający porównanie województw, a nawet miejscowości, gdzie występują one najczęściej. W przypadku zaktualizowanych map, po zgłoszeniach sugestii mieszkańców, będą również wprowadzane zjawiska nierejestrowane, ale występujące w społeczeństwie i destabilizujące ład społeczny. Jak wynika z danych Komendy Głównej Policji, najwyższy wskaźnik zagrożeń przestępczości ogółem jest na Dolnym Śląsku, gdzie dolnośląska stolica znajduje się na drugim miejscu w rankingu miast. Jest to obraz rzeczywisty, jednakże nie można traktować takiej informacji jako wyznacznika, gdzie mieszkać, czy lepiej się przeprowadzić ze względu na większe bezpieczeństwo itp. Taką informację społeczeństwo powinno traktować jako pewną sugestię, gdzie trzeba bardziej uważać i czego można się spodziewać. Takie dane powinny również aktywizować społeczność lokalną do aktywnej współpracy z policją, aby móc stale aktualizować mapy z występującymi zagrożeniami.

Dla porównania i bliższego poznania funkcjonowania map, kolejny rysunek (rys. 2) przedstawia tę samą kategorię zagrożeń, lecz już na poziomie wojewódzkim – z podziałem na powiaty.

MAPY ZAGROŻEŃ JAKO NOWA FORMA DZIAŁANIA NA RZECZ WSPOMAGANIA BEZPIECZEŃSTWA SPOŁECZNEGO

Rys. 2. Przestępczość ogółem – poziom wojewódzki

Źródło: Komenda Główna Policji, dane z okresu styczeń – listopad 2015 r.

Jak wynika z takiego, już bardziej szczegółowego obrazu, powiatem o najwyższym wskaźniku przestępczości jest powiat bolesławiecki, w którym wynosi on 262,10. Natomiast najniższy wskaźnik posiada powiat wrocławski – 33,63. Dlatego, jak już było to wcześniej wspomniane, mapy należy traktować jako sugestię i informację do szczegółowego zapoznania się z kryteriami, które były pod uwagę przy jej tworzeniu. Należy ostrożnie wnioskować, które miejsca są „na pewno” niebezpieczne. Obecnie, są to opisane graficznie zagrożenia tylko odnotowane w komendach Policji, natomiast mapy zagrożeń, które będą powstawać i stale będą aktualizowane po rozmowach z mieszkańcami, mają zawierać również prognozy niebezpiecznych zjawisk.

Jednakże oprócz funkcji poznawczej i rozwojowej dla innowacyjnych systemów walki z zagrożeniami, mapy mogą sprawiać problemy wynikające z subiektywnej oceny pewnych wykroczeń. Jak wcześniej wspomniałam, mapy mają opierać się na zarejestrowanych już zagrożeniach oraz na zgłaszanych przez obywateli zjawiskach niebezpiecznych występujących w obrębie ich miejsca zamieszkania. Pojawia się w tym miejscu wątpliwość dotycząca obiektywności przedstawianych zarzutów i problemów przez społeczność lokalną. Zadaniem specjalnym policjantów jest rozróżnienie spraw istotnych przy tworzeniu map od zwykłych pomówień czy sąsiedzkiej złośliwości. Sąsiad, który uporczywie stara się utrudnić życie innemu sąsiadowi pisząc skargi i donosy niekoniecznie może być bezstronną osobą dbającą o bezpieczeństwo w najbliższym otoczeniu. Pojawia się również problem niekompletnej wiedzy na temat obowiązków i uprawnień Policji w świadomości społecznej. Mogą zaistnieć sytuacje, w których policjanci, mówiąc kolokwialnie, rozkładają ręce, ponieważ nie mają takich uprawnień prawnych, jak wydaje się lokalnym mieszkańcom. Przykładowo, wataha psów krążąca po wsi nie może zostać usunięta przez jednostkę Policji, takie uprawnienia wchodzą w zakres zadań innych służb

lub podlegają pod rozwiązanie przez samorząd terytorialny. Rosnące drzewo przy drodze zasłaniające widoczność kierowcom, które mieszkańcy chcieliby usunąć jest z pewnością problemem, ale ścięcie go nie należy do zakresu zadań Policji, która tworzy mapy zagrożeń lokalnych i ogólnopolskich. Kolejna wątpliwość pojawia się przy zgłaszaniu i odnotowaniu miejsc, w których przebywają grupy przestępcze czy wandalę. Z pewnością można określić ich miejsce spotkań czy wytypować ścieżki, po których się przemieszczają. Pytanie tylko, jak długo taka informacja będzie aktualna? Gdy tylko członkowie takich grup zorientują się, że ich miejsce spotkań i dewastacji jest jawne, z łatwością mogą znaleźć inne miejsce. Wtedy należałoby od początku śledzić ich poczynania, zgłosić na komendzie taką sytuację, nanieść ją na mapę i dopiero zwalczać. Kiedy owa grupa po raz kolejny zmieni lokalizację, procedura powtarza. Tak samo trudną do weryfikacji sytuacją jest zjawisko pojawiające się sporadycznie czy niesystematycznie w różnych miejscach. Mapy mają wskazywać miejsca zagrożeń, a nie przypuszczalne, rotacyjne miejsca występowania i znikania tych zjawisk¹³.

Pomimo pewnych zastrzeżeń, niewątpliwie mapy zagrożeń są innowacyjną formą służącą utrzymaniu bezpieczeństwa społecznego. Przy tworzeniu map warto zadać kilka pytań krytycznych, by jak najlepiej je opracować na etapie końcowym, kiedy każdy będzie mógł do nich zajrzeć lub je współtworzyć. Mogą one również wpływać na podświadomość ludzi – widząc miejsca najbardziej zagrożone przestępczością, będą bardziej uważać, widząc miejsca najbardziej zagrożone przez kierowców, będą zwalniać prędkość. Każda forma przeciwdziałania i zwalczania zagrożeniom jest warta uwagi, przemyślenia, opracowania i ostatecznie – opublikowania.

PODSUMOWANIE

Bezpieczeństwo jest nierozdzieloną częścią natury człowieka, który dąży do jego poczucia i zachowania ładu. Aby zapewnić poczucie bezpieczeństwa można działać na dwa sposoby – po pierwsze indywidualnie, czyli działać zgodnie z nałożonymi normami, stosować się do przepisów prawa, po drugie instytucjonalnie, czyli zapewniać kształtowanie się i działanie grup dyspozycyjnych odpowiedzialnych za zwalczanie niebezpieczeństw. Policja jako służba paramilitarna systemu bezpieczeństwa wewnętrznego ma za zadanie chronić społeczeństwo przed czynnikami zagrażającymi poczuciu bezpieczeństwa. W związku z nieustającymi wykroczeniami i przestępstwami policja musi stale rozwijać i praktykować nowe formy przeciwdziałania tym zjawiskom. Jako nowe działanie podjęte przez Komendy Policji w całej Polsce są Krajowe Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa w Polsce. Mapy zagrożeń pełnią funkcje poznawczą – są źródłem informacji dotyczących zagrożeń lokalnych, które często nie są odnotowywane w aktach policyjnych we względu na brak oficjalnych zgłoszeń. Mapy mają za zadanie aktywizować społeczność lokalną do współpracy z Policją, aby móc odzwierciedlić zjawiska niebezpieczne w danych miejscach. Jednakże, rolą Policji jest również uwzględnienie pewnej subiektywności związanej z rodzajami zgłaszanych przez obywateli skarg i informacji o wykroczeniach. Jest to duża trudność, która może przeważać rzeczywiste odzwierciedlenie życia lokalnego. Pomimo pewnych trudności w pracy nad tworzeniem map zagrożeń, mogą się one okazać cennym narzędziem do informowania społeczeństwa o stanie faktycznym zagrożeń w każdym regionie, a także do przeciwdziałania wykroczeniom i przestępstwom.

¹³ Wszystkie dane i informacje dotyczące map zagrożeń oraz rysunki pochodzą z prezentacji wykorzystywanej przez policjantów na konsultacjach społecznych w całej Polsce. Dodatkowe informacje autorka używała uczestnicząc w jednym ze spotkań z mieszkańcami Gminy Wądroże Wielkie, które było organizowane 24 lutego 2016 roku przez Komendę Powiatową Policji w Jaworze.

BIBLIOGRAFIA

1. Hofman D., Maciejewski J., *Grupy dyspozycyjne wobec zagrożeń bezpieczeństwa w perspektywie socjologicznej*, [w:] P. Bogdalski, D. Bukowiecka (red.), *Grupy dyspozycyjne społeczeństwa w świetle potrzeb bezpieczeństwa państwa. Tom 1*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2014.
2. Hołyst B., *Policja na świecie*, Wydawnictwo LEX Wolters Kluwer, Warszawa 2011.
3. Jakubczak R., Skrabacz A., *Społeczeństwo w tworzeniu bezpieczeństwa narodowego Polski w XXI wieku*, Wydawnictwo Akademii Podlaskiej, Siedlce 2006.
4. Jureczka M., *Wybrane działania Policji wobec zagrożeń bezpieczeństwa społecznego*, [w:] J. Maciejewski, A. Sokołowska, M. Stochmal (red.), *Grupy dyspozycyjne w systemie współpracy transgranicznej na rzecz bezpieczeństwa*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2015.
5. Komunikat CBOS, *Rola Policji i innych służb w zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego. Wizerunek funkcjonariuszy wybranych służb Policji*, Warszawa 2008.
6. Maciejewski J., *Grupy dyspozycyjne. Analiza socjologiczna*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2014.
7. Rządowy program ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”, *Tworzenie i funkcjonowanie grup osiedlowych oraz miejskich map bezpieczeństwa*, Warszawa 2010.
8. Wolanin J., *Bezpieczeństwo i ryzyko a polityka*, [w:] S. Sulowski, M. Brzeziński (red.), *Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia*, Dom Wydawniczy ELPISA, Warszawa 2009.

Źródła internetowe:

9. <https://mswia.gov.pl/pl/aktualnosci/12834,Polakow-ma-zaufanie-do-Policji.html>
10. <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/122000,Mapy-bezpieczenstwa-koordynacja-dzialan.html>

Akty prawne:

11. Ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r.

MAPS OF THREATS AS A NEW FORM OF SOCIAL SECURITY MEASURES

Abstract: *The article aims at presenting and introducing the new actions of Police connected with the protection of social security. Security is a factor assuring efficient functioning of a society according to the accepted norms. Police, as a main body of a paramilitary detached unit, have a task of counteracting threats to social norms. Thanks to the consultations with local communities all over Poland, police officers are able to diagnose and get to know the threats occurring within particular areas of the country. This, in turn, results in mapping the threats together with providing information on the scale, radius and number of threats. First of all, maps task is to show a real picture which will be updated regularly. Despite certain difficulties appearing during the creation of the project, such as subjectivity of reported threats or excessive threats mobility within the social space, the maps will be created in order to provide people with security.*

Keywords: *detached units, Police, social security, Map of Threats to Security in Poland*